

J. O. Bro Jørgensens store Værk: *Forsikringsvæsenets Historie i Danmark indtil det 19. Aarhundrede* (Udgivet af Wesmanns skandinaviske Forsikringsfond. Kbhvn. 1935) fortjener megen Anerkendelse. Ud fra sine beskedne Forudsætninger som Amatørhistoriker paa det her omhandlede Omraade skønner Anmelderen ikke rettere, end at Bro Jørgensen har løst den ham stillede Opgave paa en i det store Hele tilfredsstillende Maade. Herfor har han da ogsaa som universitetsuddannet Historiker og som Arkivembedsmand haft de bedste Betingelser, og i hans Fremstilling spores kun sporadisk, at han ikke tillige har Uddannelse som Forsikringsmand. Det er vistnok lykkedes Bro Jørgensen at finde og nogenlunde udtømmende at udnytte saa godt som alt forhaandenværende utrykt og trykt dansk Materiale til Forsikringsvæsenets tidligste Historie herhjemme. Han har dog ikke blot benyttet de hjemlige Arkiver, men tillige enkelte tyske, og han har ikke begrænset sin Fremstilling til den egentlige Forsikrings Historie, men har ogsaa taget Forhistorien med — maaske lidt for udførligt — idet han f. Eks. har behandlet de middelalderlige Gilders kendte forsikringslignende, økonomiske Hjælpeforanstaltninger til Gildesmedlemmernes Fordel. Nogen direkte Forbindelse mellem disse gamle Støtteforanstaltninger og den egentlige Forsikring paa den Maade, at denne skulde have sin Oprindelse i hine, er dog ikke derved blevet paavist. Ogsaa efter Fremkomsten af Bro Jørgensens Bog maa man antage, at de tre »gamle« Forsikringsgrene, Sø-, Brand- og Livsforsikringen (som Bro Jørgensen i Hovedsagen maa holde sig til, da der i den Periode, han behandler, ikke fandtes andre af større Betydning) er overført til os fra Udlandet, efter at de der allerede havde naaet en ikke ringe Udvikling.

Med Bro Jørgensens Bog skulde herefter et bestemt tidsmæssigt og erhvervmæssigt afgrænset økonomisk Omraade have faaet sin i det væsentlige afsluttende historiske Behandling, saaledes at der for dette Omraades Vedkommende ikke bliver meget for fremtidige historiske Forskere at pille med. Ifølge sine indledende Bemærkninger til Bogen synes Bro Jørgensen ganske vist selv at mene, at der stadig vil være forsikringshistoriske Opgaver nok at løse, men dette er formentlig kun et Udslag af Forfatterens Beskedenhed. Før Anmelderen vil tro, at der er noget mere om det (bortset naturligvis fra Tiden efter 1800), maa han i hvert Fald til nærmere Skøn have paapeget, hvor de uløste Opgaver ligger og venter paa deres Løsning, Det er ganske vist højst sandsynligt, at der fra Perioden før 1800 vil kunne findes frem een eller flere Begravelseskasser, en eller anden lille

gensidig Forsikringsforening o. s. v., som Bro Jørgensen ikke har haft fat paa, men det er mest sandsynligt, at saadanne eventuelle Smaafund højst vil have en vis Kuriositetsinteresse. Skaaret til efter een Læst, som de tidligste Forsikringskasser i det væsentlige var, kender man dem saa at sige alle, naar man blot kender nogle Stykker af dem. Og i en litterær historisk Fremstilling maa det vel særlig komme an paa at drage det typiske i den historiske Udviklingsgang frem i Lyset og ikke paa at hobe de flest mulige Detailler op. Bl. a. paa dette Punkt viser den videnskabeligt skolede Historiker sin Overlegenhed over Amatørhistorikeren.

Anmelderen finder saa meget mindre Grund til at antage, at der endnu findes større Hemmeligheder at afsløre vedrørende Forsikringsvæsenets tidligste Udvikling herhjemme, som han er af den Mening, at end ikke det dog ret omfattende nye Stof, Bro Jørgensen har fremdraget, har formaaet at kaste helt nyt Lys over denne Udvikling, men at dette nye Stof i Hovedsagen kun bekræfter, hvad man tidligere vidste, og maaske i nogen Grad retoucherer det Billede af Udviklingen, som allerede tidligere havde tegnet sig paa Baggrund af forud foreliggende forsikringshistoriske Studier.

Forholdet er nemlig ikke det, at Forsikringsvæsenets Historie i Danmark ikke har været Genstand for litterær Behandling, før Bro Jørgensen skrev sin Bog. Der har tværtimod længe foreligget trykte historiske Redegørelser for saavel Brand- som Livs- og Søforsikringens tidligste Udvikling herhjemme, og selv om disse historiske Arbejders Hovedformaal har været at skildre ganske bestemte Forsikringsanstalters Opstaaen og Vækst, indeholder de dog alle saa meget alment forsikringshistorisk Stof — som Bro Jørgensen ogsaa har været opmærksom paa — at man paa Grundlag deraf kunde danne sig det Skøn over Forsikringsinstitutets Fremkomst og Vækst paa dansk Grund, som Bro Jørgensens Efterforskninger nu yderligere har fæstnet.

Foruden heri ligger Betydningen af Bro Jørgensens Bog i, at den er den første større sammenfattende Fremstilling af dansk Forsikringsvæsenes ældste Historie. Som saadan fylder den et lille Hul i dansk økonomisk-historisk Litteratur. Det er en Selvfølge, at Bogen i de Forsikringskredse, der har Interesse i deres Fag ud over det rent erhvervsmæssige, er blevet modtaget med Glæde, og selv om Emnet er meget specielt, og Læsningen paa Grund af Bogens Omfang er tidkrævende, bør Bogen dog ogsaa i Historikerkredse finde mange Læsere. Forfatteren fortjener den Opmuntring, der ligger heri. *Chr. Thorsen.*